

ที่ นร ๐๒๐๔/ว ๓๔

สำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรี

ทำเนียบรัฐบาล กท ๑๐๓๐๐

๕ มีนาคม ๒๕๔๓

เรื่อง การปฏิบัติราชการแทน

เรียน กระทรวง ทบวง กรม

สำนักนายกรัฐมนตรีได้ขอให้สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกาให้ความเห็นในปัญหาข้อกฎหมายกรณีผู้บังคับบัญชาที่มีอำนาจได้มอบหมายให้ข้าราชการพลเรือนระดับ ๕ จากกรมหนึ่งไปช่วยปฏิบัติราชการต่างกรมในกระทรวงเดียวกันในตำแหน่งรองอธิบดีว่าจะรับมอบอำนาจจากอธิบดีตามมาตรา ๓๘(๗) แห่งพระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการแผ่นดิน พ.ศ. ๒๕๓๔ ให้ช่วยปฏิบัติราชการในสำนักงานเลขาธิการกรมและมีอำนาจหน้าที่ด้านการบริหาร การเงิน งบประมาณ การสั่งซื้อสิ่งต่าง ๆ ตามกฎหมายและระเบียบที่เกี่ยวข้องได้หรือไม่

คณะกรรมการกฤษฎีกา (กรรมการกฤษฎีกา คณะที่ ๕) ได้พิจารณาปัญหาดังกล่าวแล้ว เห็นว่าการใช้อำนาจตามมาตรา ๒๑ แห่งพระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการแผ่นดิน พ.ศ. ๒๕๓๔ สั่งให้ข้าราชการของกรมหนึ่ง ไปช่วยปฏิบัติราชการในตำแหน่งรองอธิบดีของอีกกรมหนึ่ง เป็นการใช้อำนาจในทางบริหารของปลัดกระทรวงในฐานะผู้บังคับบัญชา ซึ่งสามารถทำได้แต่คำสั่งดังกล่าวไม่อาจทำให้อธิบดีกรมที่ข้าราชการผู้นั้นมาช่วยปฏิบัติราชการสามารถมอบอำนาจให้ผู้มาช่วยปฏิบัติราชการปฏิบัติราชการแทนอธิบดีได้ เนื่องจากในการมอบอำนาจให้ปฏิบัติราชการแทนตามมาตรา ๓๘(๗) แห่งพระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการแผ่นดิน ฯ นั้น ทั้งผู้มอบอำนาจและผู้รับมอบอำนาจให้ปฏิบัติราชการแทนต้องเป็นผู้ซึ่งดำรงตำแหน่งตามที่บัญญัติดังกล่าวกำหนด กล่าวคือ ผู้มอบอำนาจต้องเป็นผู้ดำรงตำแหน่งอธิบดีหรือผู้ดำรงตำแหน่งเทียบเท่า และผู้รับมอบอำนาจต้องเป็นผู้ดำรงตำแหน่งรองอธิบดี ผู้ช่วยอธิบดี ผู้อำนวยการกอง ฯ หรือผู้ดำรงตำแหน่งเทียบเท่าตำแหน่งดังกล่าว หรือผู้ว่าราชการจังหวัด ฉะนั้น เมื่อข้าราชการที่ไปช่วยปฏิบัติราชการ มิได้เป็นผู้ดำรงตำแหน่งรองอธิบดีในกรมที่ได้รับคำสั่งให้ไปช่วยปฏิบัติราชการ อธิบดีกรมที่ข้าราชการผู้นั้นมาช่วยปฏิบัติราชการ จึงไม่อาจมอบอำนาจให้ข้าราชการผู้นั้นปฏิบัติราชการแทนอธิบดีได้

/นอกจากนี้ ...

นอกจากนี้ สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกาได้มีข้อสังเกตเพิ่มเติมว่า

๑. คณะกรรมการกฤษฎีกา (กรรมการกฤษฎีกา คณะที่ ๕) มีความเห็นว่า การมอบอำนาจให้ปฏิบัติราชการแทนจะกระทำได้เฉพาะผู้ดำรงตำแหน่งต่าง ๆ ตามที่กฎหมายบัญญัติไว้ โดยไม่รวมถึงผู้ที่ถูกสั่งให้ไปช่วยราชการ

๒. การแต่งตั้งข้าราชการให้ไปดำรงตำแหน่งต่าง ๆ เพื่อปฏิบัติราชการนั้น กฎหมายว่าด้วยระเบียบข้าราชการพลเรือนได้บัญญัติหลักเกณฑ์ในการแต่งตั้งไว้แล้วไม่ว่าจะเป็นการแต่งตั้งในตำแหน่งถาวรหรือการให้ปฏิบัติหน้าที่ชั่วคราว และบุคคลที่ได้รับแต่งตั้งโดยถูกต้องตามหลักเกณฑ์ของกฎหมายจึงจะมีอำนาจหน้าที่ปฏิบัติราชการตามตำแหน่งที่ได้รับแต่งตั้ง ส่วนการสั่งให้ข้าราชการไปช่วยราชการนั้นมิได้มีการบัญญัติไว้ให้กระทำได้ การดำเนินการในลักษณะดังกล่าวจึงเป็นเพียงเพื่อประโยชน์ในการบริหารราชการ โดยให้ข้าราชการในตำแหน่งหนึ่งไปช่วยงานในงานหนึ่งเป็นครั้งคราว ซึ่งกรณีดังกล่าวไม่ก่อให้เกิดผลในทางกฎหมายที่จะถือว่าข้าราชการผู้นั้นมีตำแหน่งในงานที่ไปช่วยราชการแต่อย่างใด ฉะนั้นการที่ทางราชการมีคำสั่งให้ข้าราชการไปช่วยราชการต่างกรมและจะมอบหมายให้ปฏิบัติงานในตำแหน่งใดตำแหน่งหนึ่งในกรมที่ไปช่วยราชการ จึงเป็นการดำเนินการที่หลีกเลี่ยงข้อบทบัญญัติของกฎหมายที่ว่าด้วยการบรรจุแต่งตั้งข้าราชการและสมควรดำเนินการให้ถูกต้องตามหลักเกณฑ์ของกฎหมายต่อไป

คณะรัฐมนตรีมีมติเมื่อวันที่ ๒๕ กุมภาพันธ์ ๒๕๔๓ รับทราบความตามข้อพิจารณาของคณะกรรมการกฤษฎีกา (กรรมการกฤษฎีกา คณะที่ ๕) และข้อสังเกตของสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

จึงเรียนมาเพื่อโปรดทราบ และขอได้โปรดรับความเห็นและข้อสังเกตดังกล่าวไปพิจารณาดำเนินการในส่วนที่เกี่ยวข้องต่อไปด้วย

ขอแสดงความนับถือ

(นายวิษณุ เครืองาม)

เลขาธิการคณะรัฐมนตรี

๘ ส.ค. ๒๕๔๓

สำนักนิติธรรม

โทร. ๒๘๒๘๐๕๐

โทรสาร ๒๘๒๔๑๔๕

รอง ผอ. ๒๕/๑๐/๔๓
 ผอ. ๒๕/๑๐/๔๓
 ผอ.
 ทน.
 ทน.
 จมท. ๒๕/๑๐/๔๓
 จมท. ๒๕/๑๐/๔๓